

A CONTINUUM FROM SCIENTIFIC RESEARCH TO CREATIVE PRACTICE?

Noen tanker omkring forskning i skapende og utøvende fag

L ike før jul 2002 ble jeg invitert av Nordisk Arkitekturforskning til å bidra til dette nummeret. Det ble antydnet at det var interesse for konseptet *making disciplines*, og at det var et ønske om å bli kjent med noen eksempler fra kunst- og designfaglig forskning. Fordi jeg de siste 10 år har arbeidet mest på dr.gradsnivå, blir det mest naturlig for meg å drøfte problematikken med dette som utgangspunkt.

På anmodning fra redaktørene har jeg delt mitt bidrag i to separate tekster. I teksten nedenfor vil jeg introdusere konseptet "*making disciplines*" ved å se på profesjonalisering av forskning i skapende og utøvende fag. I den andre teksten, "Faglig relevans vs. akademisk intersubjektivitet", vil jeg legge til rette for et møte med fem forskningspraktikere i disse fagene.

Jeg starter her med noen glimt fra USA og Australia, og så beveger jeg meg til Storbritannia der det arbeides med å fremme og profesjonalisere forskning i skapende og utøvende fag gjennom praksis-baserte dr.grader i disse fag. Videre skisserer jeg situasjonen

i Norge og omtaler kort den plass min egen institusjon, Arkitekt høgskolen i Oslo, opptar i bildet. Konseptet *making disciplines* blir kort skissert. I stedet for en konklusjon gjør jeg et forsøk på å ta over stafettpinnen fra 'ledaren' i tidsskriftet Arkitektur No. 8/2002 som varsler "Kris i forskningsfrågan". Jeg åpner for at stafettpinnen skal gå videre. Begrepsapparatet som er brukt i teksten blir ikke drøftet. Engelske eller nordiske uttrykk blir heller ikke oversatt. Dette fordi denne teksten er tenkt som et innlegg i en debatt, og har ikke større ambisjoner enn som så.

Om penger og holdninger

I 1987 ble det gjennomført en høgskolereform i Australia. Det ble skapt et enhetlig høgskolesystem der ressurstildeling skulle fordeles mellom undervisning og forskning (Kälvemark, 2000:12). Et slik system satt de kunstfaglige institusjoner i et dilemma fordi det ikke ble gitt plass i systemet for merittering av deres kunst- og utviklingsarbeid. I den påfølgende debat-

ten i de akademiske kunstfaglige miljøer markerte Malcolm Gillies, professor i musikk ved University of Queensland, seg spesielt. Han engasjerte seg særlig i saken omkring hvorledes kunstfagene skulle få akademisk forankring. I den anledning sammenlignet Gillies situasjon i det amerikanske og det australske universitetssystem.

Our problematic role within this research environment is made more difficult by the very definition of 'research'. While in the United States the move during the 1980s and 1990s has been more for establishment of 'research equivalent' categories of professional work in the arts (...) the tendency within Australia has been more to agitate for the broadening of the definition of 'research'. The reason for this is simple: with only two funded categories 'teaching' and 'research', the opportunities for 'research equivalent' have been limited

(Kälvemark, 2000:13).

Gillies formulerte videre tre typer holdninger til relasjonen forskning-kunsthøgskole. Den konservative holdningen står for "research is research". Det finnes ingen mulighet for å forske i kunstfagene, idet forskning innebærer objektive undersøkelser av "problemer". Den er kritisk, analytisk og historisk i sin karakter, og resultatene skal publiseres i skriftlig, veldokumentert form. Disse krav står i motsetning til kunstfagenes vesen. Det finnes dog forskning, men den dreier seg eksklusivt om kunstfagene. Den pragmatiske holdning kalte Gillies mindre elegant for "that awkward half-way house". Her blir forskningsdefinisjonen utvidet til å omfatte kommentering av kunsten, ofte omkring den kunstkommentatoren selv har skapt. Verket selv blir derfor anerkjent som forskning, idet det er oppfattet å være en uløselig del av forskningsprosjektet. Denne type forskningen krever likevel et substansielt, tekstuert arbeid i form av den tradisjonelle forskning om kunstfag. Den liberale holdning står for det syn at kunst per se erkjennes som forskning og meritteres som sådan (Kälvemark, 2002:13).

Mot profesjonalisering av forskning i skapende og utøvende fag. Eksempel Storbritannia

I 1997 publiserte UC Council for Graduate Education

rapporten "Practice-based Doctorates in Creative and Performing Arts and Design". Publikasjonen ble utarbeidet av en komité ledet av Christopher Frayling, rektor ved Royal College of Art i London. Den besto for øvrig av en rekke sentrale personer på feltet kunst og design i det britiske høgskolesystemet. Rapporten fokuserer på praksis-baserte dr.grader, men den drøfter dem i et mer generelt rammeverk omkring innhold, form, gjennomføring og bedømmelse av dr.grader. Rapporten bygger på en bred nasjonal undersøkelse der 116 institusjoner, alle medlemmer i UK Council of Graduate Education, ble forespurt om sine dr.gradssystemer. Det kom respons fra 90 av dem. Undersøkelsen viste at det ved halvparten av de responderende akademiske institusjoner allerede ble praktisert tildeling av praksis-baserte dr.grader (UK Council, 1997:9). Rapporten understreket det stadig voksende volum av PhD forskning, særlig innen humaniora, som ikke kunne forenes med en snever definisjon av "tradisjonell vitenskap". Selv en del dr.grader innen disse tradisjonene ligger langt fra hva man vanligvis forbinder med dette idealet. Utredningen peker på at det allerede eksisterer et continuum fra vitenskapelig arbeid i den ene enden av skalaen, og frem til kunstfaglig praksis i den andre enden, "a continuum from scientific research to creative practice" (Practice-based Doctorates... 1997:20). Det er i denne konteksten forskning i de skapende og utøvende fag må drøftes.

Utredningen presiserer tre prinsipper som bør legges til grunn for bedømmelse av alle doktorgrader:

- "The submitted work must make a recognisable contribution to knowledge and understanding in the field(s) of study concerned (...)
- The student must demonstrate a critical knowledge of the research methods appropriate to the field of study (...)
- There is a submission (...) which is subject to an oral examination by appropriate assessors (...)" (Practice-based Doctorates..., 1997:11,12).

Undersøkelsen viste at det var en bred konsensus blant institusjonene omkring en rekke kriterier som skulle posisjonere praksis-baserte doktorgrader i forhold til de tradisjonelle.

- the work must have been undertaken as part of a registered research programme
- the final submission must be accompanied by a permanent record of the creative work(s)
- the creative work must be set in its relevant theoretical historical, critical or visual context
- there must be a written thesis
- the length of the accompanying written thesis will usually be 30,000–40,000 words
- except in the case of musical composition (...)
- the work will constitute an independent and original contribution to knowledge
- the submission will demonstrate an understanding of appropriate research methods
- there will be an oral examination
- the written thesis and the creative work are of equal, or near equal, importance (except in the case of musical composition) (Practice-based Doctorates..., 1997:15)

Profesjonsdoktorgrader (Professional Doctorates PD) er blitt foreslått av University of East London. Disse ble i rapporten omtalt som et "ekvivalent" til PhD, og de har vekket stor debatt. Deres målsetting er en personlig utvikling til fremme for faget/profesjonen. (UK Council, 1997:26). Profesjonsdoktorgrader blir også tilbudt andre steder i Storbritannia, for eksempel ved Bartlett School of Architecture.

Christopher Frayling holdt et foredrag i februar 2001 ved Kunsthøgskolen i Oslo. Han fremhevet det britiske systemet for deres meget bevisste, inkluderende holdning til de tre forskjellige typer forskning i kunst og design: den tradisjonelle forskning om (into art and design), forskning gjennom eller ut fra kunst og design gjennom praksis-baserte doktorgrader (through art and design), og ikke minst kunst og design per se som forskning (for art and design). De nye kunst- og designfaglige doktorgradene blir ikke alltid positivt møtt av det etablerte akademia. Frayling gjengir i tidligere nevnte publikasjon en hendelse under et møte i Committee of Vice Chancellors and Principals i Senate House:

I was talking about the growing research culture in art, design and the performing arts and a gentleman

next to me – from one of the ancient universities, e.g. one founded before 1967 – muttered 'the trouble with higher education these days, is the number of Mickey Mouse degrees.' If it wasn't research into art – sanctified by tradition – then it couldn't possibly count as research at all (Frayling, 1998:1).

Denne uttalelsen synes å springe ut fra en holdning til kunst- og designforskning som australieren Gillies refererte til, da han kalte denne forskningen for "that awkward half-way house".

Mot profesjonalisering av forskning i skapende og utøvende fag. Eksempel Norge

I mai 1995 ble Lov om universiteter og høyskoler vedtatt. I lovens § 2 står det at "Institusjonene skal drive forskning og faglig utviklingsarbeid og / eller kunstnerisk utviklingsarbeid". Når det gjelder kunst-, design- og arkitekturforskning, så ble dr.gradsnivået definert av "Standardsforskrifter for norske grader" (1996). Det norske universitetsråds forskningsutvalg formulerte i 1991 forslag til felles forskrifter for dr.grader med organisert forskerutdanning. Universitetsrådet anbefalte universitetene og de vitenskapelige høyskolene å ta disse i bruk. De forskrifter som institusjonene vedtok fulgte nesten uten unntak denne anbefalingen (Nyborg, 1996).

Arkitektthøgskolen i Oslo er en av de seks vitenskapelige høyskolene i Norge. Siden 1981 har AHO hatt retten til å tildele dr.ing.-graden. Et organisert dr.gradsprogram startet høsten 1992. I begynnelsen kom dr.kandidater fra arkitektur- og planfagene. Siden 1995 har høyskolen spilt en aktiv knutepunktrolle innen Norgesnettet med ansvar for forskerutdanning også for søkere med bakgrunn i objekt design og kunsthøgskolen. AHOs eget dr.reglement, som bygger på de nasjonale standardforskriftene, ble vedtatt av daværende Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) i mai 1995. Målsettingen for doktorgradsutdanningen lyder slik: "Studiet har et selvstendig forskningsarbeid på et spesialfelt med en vitenskapelig avhandling på høyt faglig nivå som mål" (Reglement for dr.ing. graden ved AHO, § 1). Denne målsettingen plasserer AHOs forskning nokså klart innen den kategorien som Christopher Frayling kalte "research into art and design". Dog

åpner den til en viss grad for å utvide dette spektret innenfor det som tidligere i teksten refereres til som "a continuum from scientific research to creative practice" (Practice-based Doctorates..., 1997:20).

Flere forsøk i retning "research through art and design" er blitt gjort i årenes løp. På initiativ fra AHO ble det på oppdrag fra Universitetsrådet laget en utredning om en egen doktorgrad med kunstnerisk-estetisk karakter og med gradsbetegnelsen *doctor artium aestheticarum*. Følgende krav ble stilt i forbindelse med den foreslåtte graden:

- (at) kandidaten ved opptak skal ha nådd et tilfredsstillende utøvende nivå, og
- der avhandlingen kan inneholde illustrasjoner av utøvende/praktisk karakter, og
- der utøvende aktiviteter kan inngå som illustrasjonsmateriale i prøveformene, men
- der det likevel skal stilles samme krav til vitenskapelig innsikt, teori og metode som til andre organiserte doktorgrader (Forslag til program for kunstnerisk kompetanseutvikling i kunstutdanningsinstitusjonene, 2000:7).

Det norske universitetsråd og kunstutdanningsinstitusjonene (Kunsthøgskolen i Bergen, Kunsthøgskolen i Oslo og Norges musikkhøgskole) stilte seg positivt til en slik grad, men realitetsbehandling av den foreslåtte graden ble stoppet grunnet arbeidet mot en ny universitets- og høgskolelov der man ønsket å introdusere én felles betegnelse for alle dr.grader i Norge, nemlig *doctor philosophiae*. Dette utredningsarbeidet har likevel hatt noen konkrete ringvirkninger. I kunstutdanningsinstitusjonenes egen utredning ble det formulert følgende forslag:

Utvalget understreker (...) behov for kompetanseutviklingsprogrammer på doktorgradsnivå med rent utøvende eller skapende faglig innhold, men er ikke overbevist om at det vil være fornuftig å etablere slike programmer innenfor doktorgradsrammen. Utvalget foreslår at det settes i gang forsøksvirksomhet med slike kompetanseutviklingsprogrammer med Norges musikkhøgskole som ansvarlig institusjon (Forslag til program for kunstnerisk kompetanseutvikling i kunstutdanningsinstitusjonene, 2000)

I skrivende stund er det blitt allokert 6 stipendiatstillinger innen det foreslåtte kompetanseutviklingsprogrammet ved Kunsthøgskolen i Bergen. Denne kunst- og designfaglige utvikling synes klart å falle innenfor den kategori som i USA kalles for "research equivalent".

Norges musikkhøgskole startet et eget dr.gradsprogram først våren 1999. Deres egen forskrift om organisert forskerutdanning er formulert i samsvar med de nasjonale standardforskrifter, men kriteriene for dr.gradsarbeidet tillater kandidatene å supplere avhandlingen med annen dokumentasjon, særlig av utøvende art (i form av CD-innspillinger eller annen varig dokumentasjon).

Det er en forutsetning at slik bruk av kunstnerisk utøving i seg selv utgjør en kunstnerisk helhet, at den inngår i den faglige drøftingen i form av illustrasjon, belegg eller lignende, og at den blir vurdert som dette i en vitenskapelig sammenheng. Vektlegging av skriftlig og utøvende dokumentasjon avgjøres i det enkelte tilfelle i samråd med veileder og doktorgradsutvalget"

(Forskrift om organisert forskerutdanning, 2002:§ 6).

Den første doktorgraden i denne kategorien ble tatt i desember 2002. Doktoranden har sunget inn 119 av den norske komponisten Christian Sindings sanger, og studert komponistens valg av diktere og tekster. I bedømmelseskomitéen på tre sakkyndige satt ved siden av to musikkforskere også en berømt operasanger.

Denneutviklingentyder på at Fraylings forskningskategori "research through art and design" begynner å få et fotfeste i Norge.

I denne lille oversikten over situasjonen i Norge, synes det at forskning innen de skapende og utøvende fag med tilknytning til universitetene og de vitenskapelige høgskolene står for den form for akademisk forskning som Frayling betegner som "research into". Det er Norges musikkhøgskole (NMH) som har tatt det store sprang ved å åpne for akademisk forskning i sine fag så vel som for "research through", der det skapende og utøvende arbeid både blir bedømmelsesgrunnlag og en integrert del av selve dr.arbeidet. NMH står også

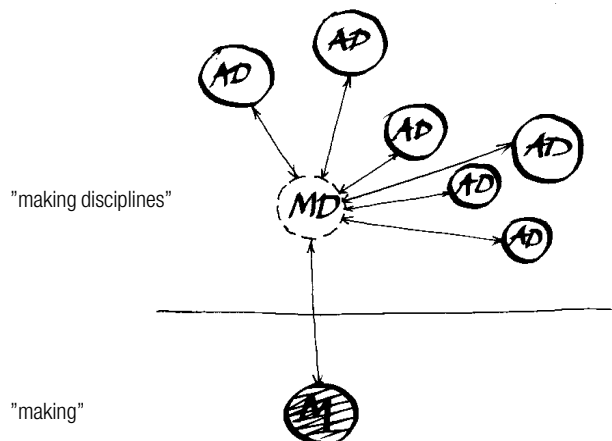
sammen med de to norske kunsthøgskolene om å engasjere seg i et kompetanseutviklingsprogram som Frayling sannsynligvis ville kategorisere som "research for", og som i USA ville kalles "research equivalent". Denne oversikten synliggjør behovet for en bedre kommunikasjon disse institusjonene imellom, slik at en nasjonal strategi for "art-research continuum" kunne utvikles.

Making disciplines i forhold til "art-research continuum"

Konseptet making disciplines er blitt utviklet gjennom en kontinuerlig diskusjon over flere år. Den spesifikke bakgrunnen for den har vært behovet for å danne en felles intellektuell plattform og "identitet" for de forskerstuderende ved Arkitektthøgskolen i Oslo som kommer fra forskjellige skapende og utøvende fag. Den mer overordnede grunnen har vært et ønske om å bidra til den arkitektur- og designfaglige diskurs. Konseptet har vist seg nyttig for nordisk forskerutdanning (Dunin-Woyseth og Michl, 2001; Grange, 2002). Begrepet knyttes til making professions av kunstnere, designere, arkitekter, landskapsarkitekter, fysiske planleggere og fagdidaktikere. Making knowledge tilhører kategorien kunnskap som den britiske filosofen Gilbert Ryle allerede i 1945 kalte for "hvordan-kunnskap" (knowledge-how) (Ryle, 1945–46). For profesjonene ville making knowledge omfatte den kunnskap som fremmer, og ofte definerer, profesjonskompetanse. Kategorien

"hva-kunnskap" (knowledge-that) betegner de etablerte akademiske kunnskapsfagene. Det blir argumentert for at making knowledge som er "hvordan-kunnskap", kan utvikles i retning av "hva-kunnskap", dvs. i retning av akademiske disipliner (Dunin-Woyseth og Michl, 2001). For å bygge opp slike disipliner, må making knowledge oppnå levedyktighet. Den må rette seg etter krav fra to verdener. Den ene av dem – profesjonene – vil kreve faglig relevans, mens den andre – akademia – forutsetter oppfyllelse av de akademiske standarder. Det er disse to kravene som konstituerer kunnskap innen disiplinene, og det er de som bør konstituere making disciplines.

Idéer omkring disiplinær, levedyktig designkunnskap har tidligere vært introdusert av flere fagtenkere. Allerede i 1969 introduserte Herbert A. Simon konseptet design-vitenskap (the science of design) i sin sentrale bok "The Science of the Artificial". Simon skriver at mens naturfagene undersøker de naturgitte fenomener, skulle design-vitenskap handle om "... artificial things, how to make artefacts, that have desired properties, and how to design" (Simon, 1969:55). Kunsthistorie er et etablert kunnskapsfag som betrakter menneskeskapte objekter innen et bredt romlig spektrum fra "skjeen til byen". Blant kunsthistorikere var spesielt E.H. Gombrich opptatt av at feltet mangler studier omkring utøvelsesaspektet (craft of art) (Gombrich, 1991:69). Han henviser til den italienske maleren, arkitekten og kunsthistorikeren Giorgio Vasari (1511–

Relasjonen mellom:

- "making" – M
- "making disciplines" – MD
- "akademiske disipliner" – AD

Grunnprinsipper for "making disciplines":

- "making" praksis-initiert studieobjekt velges
- settes inn i relevant teoretisk, historisk og/eller andre sammenhenger
- ny kunnskap utvikles og tilføyes "making"

74) som i sine tekster fokuserte på utøvelsesaspektet. Dette betraktningsspektivet, som sto så sentralt tidligere, har mistet sin betydning i den nyere kunsthistorie. Gombrich gikk så langt at han påsto at "...we do not yet have a history of art worthy of this name" og han argumenterte at det manglende "craft aspect" i de kunsthistoriske studier på nytt burde bli sentralt for å tilføre fagfeltet ny vitalitet (Gombrich, 1991:68; Gombrich, 1993:1997; også i Abrams,1989).

I de siste årene har jeg diskutert "craft aspect" eller "making aspect" i en rekke arkitektur- og designforskende fora (Dunin-Woyseth, 2001; 2002).

I publikasjonen "Towards a Disciplinary Identity of the Making Professions" har Jan Michl og jeg skissert noen tanker omkring hvorledes en making discipline kunne utvikles (Dunin-Woyseth og Michl, 2001). Trekløver-konseptet History, Theory and Criticism ble drøftet som utgangspunkt for oppbygging av rammer for kunnskapsbasis i making-fagene. Dette konseptet ligger til grunn for kunnskapsrettet undervisning for arkitekter og designere i de anglosaksiske land (Bizios,1991, 1994, 1998; Buchanan et al., 1998). Denne undervisningen tilbys på Bachelor, Master og PhD nivå ved flere læresteder i disse landene og er altså godt etablert.

Brukbarheten av konseptet eller dets komponenter har tidligere vært drøftet av flere nordiske forfattere i spaltene til Nordisk Arkitekturforskning (NA 1-2/2000).

Når det gjelder de akademiske kriterier som må oppfylles av den voksende, disiplinære making knowledge, så varierer de sterkt mellom ulike kunnskapsfag. Hvis kunst- eller designfaglig forskning foregår i dialog med ett av disse fagene, så må den førstnevnte søke et modum operandi som blir naturlig for denne dialogen. Mer generelt kunne man si seg enig med arkitekturkritikeren og -historikeren John McKean som argumenterer godt for at det akademiske nivå for arkitektur- og designinitiert akademisk kunnskap skal konstitueres ved å imøtekomme høye krav til "rigour, revelation, relevance and return" (McKean, 2001:86,87). Slik oppfattet kan making disciplines best spille en rolle som et slags kvalitetssikrende rammeverk som skal styrke profesjonaliteten i arkitektur- og designfaglige diskurs(er), heller enn som en sensu stricto definert akademisk di-

siplin.

Vitenskapshistorien viser at akademisk status på ingen måte er statisk, den må kontinuerlig vinnes på nytt. Noen kunnskapsfag oppnådde sin status tidligere i historien enn andre. Konsolidering av det som i dag kalles sosialvitenskap og humaniora som akademiske disipliner fant sted på slutten av 1800-tallet.

Stein Haugom Olsen skriver at den gang

...a network of norms developed defining the logic of the discipline, standards of evidence, standards for valid argument, etc. (...) There were similar developments in areas that resulted in the definition and professionalization in a range of social sciences and also in aesthetic disciplines as literary studies and art history (Olsen, 1996:19).

Det å prøve og feile, og prøve på nytt, mens forskningsmiljøene profesjonaliserer organisert kritikk, synes å være veien å gå for å utvikle making disciplines. En rekke skandinaviske og andre europeiske, samt nordamerikanske høgskolemiljøer gir uttrykk for at en langsiktig og kontinuerlig utviklingsprosess er nødvendig for å sikre profesjonalitet i den akademiske fagdiskursen (Frayling, 1993-94; Buchanan et al., 1998; Frayling et al., 1998, Durling og Friedman, 2000; Katainen og Aura, 2000). På sikt håper og tror våre forskningsmiljøer at holdningene til kunst- og designforskning blir mindre avvisende slik vi har lært fra vitenskapshistorien, både fra de etablerte kunnskapsfag og fra kunst- og designfagene selv. Det kan komme en tid da Gillies' "awkward half-way house" blir til et vakkert og robust hus.

Isteden for konklusjon

I "Arkitektur" No 8/2002 finner vi en kort, men dramatisk "ledare" under tittelen "Kris i forskningsfrågan". Det stilles spørsmål:

Vilken är arkitekturforskningens uppgift i en tid när paradigmen flyter? Kan forskning vara en del i det konstnärliga arbetet? Vem avgör vad som är en bra fråga? Och ett bra svar? (Waern, 2002:2).

Disse spørsmålene er relevante for hele spektret av skapende og utøvende making-fag og disse fagenes fagdiskurs. De berører i et nøtteskall flere nivåer av det jeg

antar dette NA-nummeret har som ambisjon å ta opp: holdninger til forskning, en grunnleggende fagdebatt, og eksternalisering av den interne debatten for å inkludere det institusjonelle nivå i diskusjonene.

Her synes det britiske konseptet "a continuum from scientific research to creative practice" å ha en

forklarende kraft. Til de to første spørsmålene som gjelder forskningens oppgaver, kunne ett av svarene være å teste potensial på forskjellige steder i dette continuum til nytte og glede for fagene selv. En slags testing kunne åpne for fagekstern dialog med andre som plasserer seg på forskjellige steder i continuum, på "polene" og "innimellom".

Spørsmålet om hvem som avgjør hva som er et "bra" spørsmål, har direkte med holdninger og penger å gjøre. Det kan sees i sammenheng med de tre typer holdninger til relasjonen forskning-kunsthøgskole som ble nevnt i innledningen. Men holdninger er ikke statiske og de kan påvirkes. Og til slutt, spørsmålet om et "bra" svar bør rettes til de forskende selv, fordi det blir deres "critical mass" som skal bestemme over og dermed konstituere standarder for bra og dårlig forskning.

Continuum kan også sees i sammenheng med begrepsparet faglig relevans og akademisk intersubjektivitet som jeg introduserer senere i dette nummeret av Nordisk Arkitekturforskning. Kanskje bør plasseringen på skalaen vitenskap/kunst diskuteres, og dermed også hvor bred man ønsker at intersubjektiviteten skal være. Man kan se for seg et spekter som spenner fra faglig nærhet i den skapende og utøvende kretsen alene, via en som gjelder for flere beslektede faggrupper, eller for grupper som deler en felles fagdiskurs, og endelig til en akademisk bredere diskurs oppfattet som interdisiplinaritet?

Det er viktig at en inkluderende holdning bygges opp i fagutdanningene, at studenter inviteres til å teste sine tanker, utforske dem utenfor de båsene som de institusjonelle rammer ofte konstruerer. De forskerstuderende i de skapende og utøvende fag bør oppmuntres til å se bredt og høyt for så bevisst å finne den vei som kan best lede til relevant forskning. Og de som skaper og utøver bør styrkes i sin trang til å utforske faget

på de måter de finner hensiktsmessige for faget.

En diskusjon om continuum bør inkludere også det institusjonelle nivå slik at institusjonene oppfatter sitt virke i en større kontekst, heller som komplementær enn konkurrerende. Da blir det kanskje også mulig at det innen enkelte institusjoner vil vokse forståelse for og ønske om å omfavne hele spektret i forskning som Frayling kalte: research into, research through og research for. Dette er praktisk mulig, noe Norges musikkhøgskole nylig har bevist.

Halina Dunin-Woyseth
halina.dunin-woyseth@aho.no

Referanser

- Abrams, M. H. (1989): "Art-As-Such: The Sociology of Modern Aesthetics." I M. Fischer (Ed.): *Doing Things with Texts: Essays in Criticism and Critical Theory*, 135–158, Norton, New York and London.
- Bizios, G. (Ed.) (1991): *Architectural Theory and Criticism. Urban Design Theory. Architectural History. Architecture Reading Lists and Course Outlines*, volume 1, North Carolina State University, Eno River Press, Durham, North Carolina.
- Bizios, G. (Ed.) (1994): *Architectural Reading Lists and Course Outlines. Architectural Design. Architectural Theory and Criticism. Environmental Issues. Human Behavior. Professional Practice. Special Topics. Urban Design Theory and History*, volume 3, North Carolina State University, Eno River Press, Chapel Hill, North Carolina.
- Bizios, G. (Ed.) (1998): *Architectural Reading Lists and Course Outlines. Architectural Design. Architectural Theory, History and Criticism. Human Behavior. Professional Practice. Special Topics. Urban Design Theory and History*, volume 4, North Carolina State University, Chapel Hill, North Carolina.
- Buchanan, R. et al. (Eds.) (1998): *Doctoral education in design: proceedings of the Ohio Conference October 8 – 11, 1998*, The School of Design, Carnegie Mellon University, Pittsburgh, Penn.
- Dunin-Woyseth, H. (2001): "Research on architecture and spatial planning, in architecture and spatial planning and for architecture and spatial planning."

- Complementary perspectives?" I B. Linn, G. En-hörning og H. Fog (red.): *Staden, husen och tiden. Rapport från seminarieriet Staden – allas rum, samt reflektioner om stadens egenart*, 82 – 95, Riksbankens Jubileumsfond, Riksantikvarieämbetet, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Stockholm.
- Dunin-Woyseth, H. and Michl, J. (Eds.) (2001): *Towards a Disciplinary Identity of the Making Professions, The Oslo Millennium Reader, Oslo School of Architecture, Research Magazine, No. 4, Oslo.*
- Dunin-Woyseth, H. (2002): "Making-based Knowledge. Between Identity and Change", I A.M.A. Salama, W. O'Reilly and K. Noschis (Eds.): *Architectural Education Today. Cross-Cultural Perspectives, Comportements*, 17 – 24
- Durling, D. and Friedman, K. (Eds.) (2000): *Proceedings of a Conference Doctoral Education in Design: Foundations for the Future held 8–12 July 2000, La Clusaz, France, Staffordshire University Press, Stoke-on-Trent.*
- Forskrift om organisert forskerutdanning for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norges musikkhøgskole. Fastsatt av styret ved Norges musikkhøgskole 30. august 2002 med hjemmel i Lov av 12. mai 1995 om universiteter og høyskoler, § 46 og kgl.res. Av 10. mai 1996 nr. 420, Norges musikkhøgskole, Oslo.
- Forslag til program for kunstnerisk kompetanseutvikling i kunstutdanningsinstitusjonene (2000), Innstilling fra en arbeidsgruppe nedsatt av Kunsthøgskolen i Bergen, Kunsthøgskolen i Oslo og Norges musikkhøgskole, Oslo, 3. november 2000.
- Frayling, C. (1993 – 1994): *Research in Art and Design. Royal College of Art Research Papers, vol. 1, nr. 1, Royal College of Art, London.*
- Frayling, C. et al. (1998): *Transcript of Research Seminar on Practice-based Doctorates in Creative & Performing Arts & Design. Occasional Papers 1, The Surrey Institute of Art & Design, University College, Surrey*
- Frayling, C. (1998): "Practice-based Doctorates in the Creative and Performing Arts and Design". UK Council for Graduate Education Newsletter, Issue Seventeen February 1998
- Gombrich, E. H. (1991): "Approaches to Art History: Three Points for Discussion". I *Topics of Our Time*, 62–73, Phaidon, London.
- Gombrich, E. H. (1993): *A Lifelong Interest: Conversations on Art and Science with Didier Eribon*. Phaidon, London.
- Grange, K. (2002): *Från byggnadsyrke till making profession? Om mötet mellan arkitekter och ingenjörer, Chalmers tekniska högskola, Arkitektens teori och historia, Uppsats för licentiatseminarium, Göteborg.*
- Katainen, J. and Aura, S. (2000): "Dissertation in Architecture: Academic-based and Design-based Research as Alternatives". Unpublished paper presented at the Conference *Research by Design*, Delft University of Technology, Delft 1–3 November 2000.
- Källemark, T. (2002): *Konstnärligt utvecklingsarbete och praxisbaserad forskning. Några internationella utvecklingslinjer, Högskoleverkets arbetsrapporter, Högskoleverket 2000:5 AR.*
- McKean, J. (2001): "Historical studies and architectural criticism". I H. Dunin-Woyseth og J. Michl *Towards a Disciplinary Identity of the Making Professions, Oslo Millennium Reader*, 15 – 19, *Research Magazine, No 4 / 2001.*
- Nyborg, P. (1996): *Forord, I Standardforskrifter for norske doktorgrader, Det norske universitetsråd, Rapport nr.4/96.*
- Olsen, S.H. (1996): *Research in Science and Research in Art: Do the Twain Ever Meet? Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid innen kunstfagene*, 15 – 19, *Rapport fra seminaret 30.11. – 2.12. 1995, Kunstfagskolenes felles FoU-utvalg, Oslo. Practice-based Doctorates in the Creative and Performing Arts and Design (1997): UK Council for Graduate Education Reglement for dr.ing. graden ved AHO, vedtatt av styret ved AHO 15.12.92, revidert 09.11.95 og 08.05.96, Arkitektthøgskolen i Oslo, Oslo.*
- Ryle, G. (1945–46): *Knowing How and Knowing That, Proceedings of the Aristotelian Society*, 46: 1 – 16

- Simon, H.A. (1969): *The Sciences of the Artificial*. The M.I.T. Press, Cambridge, Massachusetts and London, England
- Standardforskrifter for norske doktorg-rader (1996): Det norske universitetsråd, Rapport nr. 4/96
- Wærn, R. (2002): "Kris i forskningsfrågan". Ledare. Ar-kitektur. Byggnad, interiör, plan, landskap, No 8 / 2002.

Forfatteren ønsker å takke sin kollega ved AHO, Ingunn Gjørva, for hennes kyndige språkstøtte under skriving-en og for diskusjonene om tekstens indre logikk slik den ble oppfattet (eller ikke oppfattet som overbevisende) av en "ikke-maker". Liv Merete Nielsen og Janne Reitan takkes for alle faglig fruktbare samtaler.